

Ηλεκτρονική Δημοσίευση

Εβδομάδα 5η

Σπύρος Βερονίκης

Ηλεκ/γος Μηχ/κός & Μηχ/κός Η/Υ

Δρ. Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας - Μουσειολογίας Ι.Π.

spver@ionio.gr

Οκτώβριος 2020

- 1 Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

Περιεχόμενα

- 1 Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

Εμπλεκόμενα άτομα:

Ο συγγραφέας: συγκεντρώνει το πρωτογενές υλικό και δημιουργεί το κυρίως περιεχόμενο του βιβλίου. Περιλαμβάνονται επίσης συνοδευτικά στοιχεία (front/back matter, preface).

Ο επιμελητής (editor): ελέγχει το πρωτογενές υλικό και προτείνει παρεμβάσεις, διορθώσεις φιλολογικής επιμέλειας, ύφους, στυλ γραφής, κ.α. Προσθέτει έναν πίνακα περιεχομένων, ευρετήριο λέξεων/όρων, βιβλιογραφία, παραπομπές, ενδεχομένως και κάποιο παράρτημα.

Ο εκδότης (publisher): προσθέτει πληροφορίες σχετικά με το βιβλίο, όπως μια σελίδα με τα στοιχεία του εκδότη, την ημερομηνία έκδοσης, τον αριθμό ISBN, ένα σημείωμα σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα, καθώς και μια σελίδα στην οποία περιγράφεται ο τρόπος δημιουργίας του βιβλίου. Καταγράφεται επίσης ο τίτλος της σειράς στην οποία εντάσσεται το βιβλίο καθώς και ο υπότιτλος του βιβλίου.

Ο γραφίστας (designer): αναλαμβάνει τη δημιουργία του εξώφυλλου του βιβλίου και όλες εκείνες τις απαραίτητες παρεμβάσεις που θα δημιουργήσουν την τελική μορφή του βιβλίου, όπως ακριβώς πρόκειται να τυπωθεί.

Ο τυπογράφος (printer/typesetter): παραλαμβάνει το πρωτότυπο βιβλίο από τον γραφίστα και ρυθμίζει την εκτυπωτική μηχανή κατάλληλα ώστε να αναπαράγει πιστά το πρωτότυπο βιβλίο.

Περιεχόμενα

- 1** Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

Ροή εργασιών

Τα βασικά στάδια μιας ροής εργασιών για δημοσίευση είναι τα εξής :

- 1 Δημιουργία πρωτογενούς περιεχομένου
- 2 Διόρθωση περιεχομένου
- 3 Σχεδίαση εκτύπωσης / δημοσίευσης (graphics design)
- 4 Έγκριση και τελικές διαμορφώσεις
- 5 Δημοσίευση και διάθεση

Ανάλογα με τους στόχους της δημοσίευσης μπορεί να δημιουργούνται ή να παραλείπονται ορισμένες διεργασίες εντός αυτών των φάσεων.

Ροή δημοσίευσης ενός έντυπου βιβλίου

TRADITIONAL BOOK PUBLISHING

The Complete Process

Author initially submits the proposal or query letter to a literary agent or directly to a publisher.

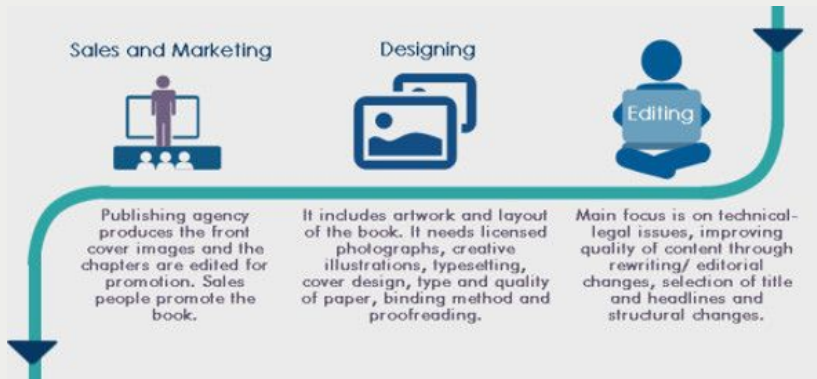
If the publisher accepts the script, it is placed in the set of unsolicited manuscripts for checking the quality of content.

Approval and Negotiation

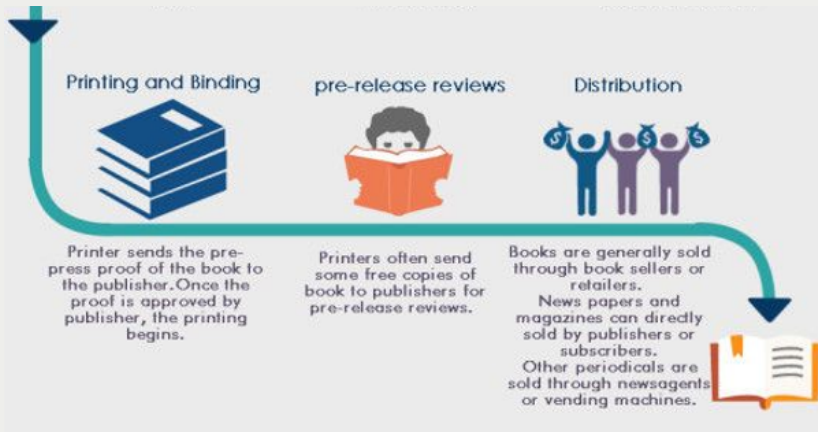

Commissioning editors negotiate about intellectual property rights and the royalty and decides theintended formats of publication.

Ροή δημοσίευσης ενός έντυπου βιβλίου

Ροή δημοσίευσης ενός έντυπου βιβλίου

Απαντήσεις σε ερωτήματα

Η ροή εργασιών που θα υιοθετηθεί πρέπει να απαντά σε όλα ή σε ορισμένα από τα παρακάτω ερωτήματα. Αναλόγως των απαντήσεων, διαμορφώνεται η τελική ροή εργασιών.

- Τι είδους περιεχόμενο πρόκειται να δημοσιευθεί;
- Από ποια βήματα πρέπει να "φιλτραριστεί" το περιεχόμενο ώστε να δημιουργηθεί κάτι άξιο δημοσίευσης;
- Πόσοι γύροι αναθεωρήσεων, διορθώσεων, επιμέλειας, ελέγχου γεγονότων θα χρειαστούν;
- Με τι επίπεδο ελέγχου ποιότητας θα ξεκινήσει κανείς;
- Σε τι είδους κοινό στοχεύουμε;
- Ποιές πλατφόρμες δημοσίευσης θα χρησιμοποιηθούν;
- Ποιος θα εμπλακεί στις ανωτέρω διαδικασίες;
- Πώς θα αποφασισετε για ποια θέματα θα δημοσιεύσετε;

Ροή εργασιών

Έχοντας αναγνωρίσει και περιγράψει κανείς όλα τα ενδιάμεσα βήματα, καταρτίζει ένα χρονοδιάγραμμα δημοσίευσης.

Το επόμενο στάδιο είναι η επιλογή των κατάλληλων ανθρώπων που θα εμπλακούν σε κάθε βήμα. Μια μικρή ομάδα ανθρώπων ίσως είναι αρκετή για έναν μικρό ρυθμό παραγωγής δημοσιεύσεων.

Όμως για έναν μεγάλο φορέα δημοσιεύσεων (π.χ. εκδοτικό οίκο), με πολυάριθμες δημοσιεύσεις, από πολλά διαφορετικά κανάλια εισερχόμενων υποβολών, χωρίς τυποποιημένες διαδικασίες, η διαχείριση μπορεί να γίνει προβληματική.

Ροή εργασιών

Λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των δημοσιευμάτων σε καθημερινή βάση, εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι ο χρόνος κατά τον οποίο ολοκληρώνεται μια δημοσίευση (**timeliness**), ο όγκος δημοσίευσης και το πλήθος πωλήσεων/θεάσεων συχνά ανταγωνίζεται την ποιότητα δημοσίευσης, έντυπης ή ηλεκτρονικής.

Μια σωστή διαχείριση και ένας καλός προγραμματισμός μπορεί να βρει και να καθορίσει τις ισορροπίες που απαιτούνται για τη διατήρηση ενός καλού ισοζυγίου μεταξύ αποδοτικού κόστους και ελέγχου ποιότητας.

Ροή εργασιών

Κατά την **έντυπη** δημοσίευση, η διαδικασία ξεκινά μ' ένα μοντέλο ροής τύπου **print--first workflow**.

Έτσι, στην αρχή υπάρχει η μακροχρόνια φάση της σχεδίασης εκτύπωσης του πρωτοτύπου, στο οποίο ακολουθώς ενσωματώνονται και το ψηφιακό περιεχόμενο (π.χ. ψηφιακές φωτογραφίες) καθώς και άλλες ψηφιακές διεργασίες.

Αρκετοί εκδότες επειμένουν σε μια παραδοσιακή διαδικασία σχεδίασης, δημιουργίας, διόρθωσης και επιμέλειας η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί πριν να ξεκινήσει η πραγματικά ψηφιακή διαδικασία.

Ροή εργασιών

Έτσι, συνχά, ακόμη κι αν έχει ολοκληρωθεί το κείμενο και η σχεδίαση του βιβλίου, ακολουθούν διάφορα στάδια επεξεργασίας κατά τα οποία παρατηρήσεις και σχόλια διατυπώνονται στην εκτυπωμένη έκδοση του ηλεκτρονικού πρωτοτύπου (π.χ. ΠΔΦ) ενός βιβλίου από τους συγγραφείς, επιμελητές και άλλους εμπλεκόμενους.

Όλοι αυτοί επιφέρουν αλλαγές στην σχεδόν τελειωμένη έκδοση του βιβλίου, πριν αυτό ψηφιοποιηθεί ολοκληρωτικά και σταλεί προς εκτύπωση. Αυτό μπορεί να προσθέσει εύκολα μερικούς μήνες καθυστέρησης μέχρι την τελική δημοσίευση.

Η προτεινόμενη λύση είναι μια προσέγγιση κατά το μοντέλο **digital--first workflow**.

Περιεχόμενα

- 1 Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

Αδυναμίες που εντοπίζονται κατά την έντυπη δημοσίευση

- 1** Το μοντέλο print-first δεν είναι σύγχρονο με το μοντέλο digital-first: παραδοσιακά, βασίζεται στην XML για την μετατροπή ενός μη-δομημένου κειμένου σε σ' ένα κείμενο επισημειώσεων στο οποίο επισημαίνονται τα δομικά του στοιχεία (π.χ. επικεφαλίδες, εικόνες, λεζάντες, λίστες, πίνακες, κ.α.). Συνήθως απαιτείται μια τελικής μορφής ένα PDF πριν να ξεκινήσει η ψηφιακή ροή. Το προϊόν δημοσίευσης διαχωρίζεται από την διεργασία διαχείρισής του.

- 2** Χρησιμοποιούνται εντελώς διαφορετικά εργαλεία για κάθε μια από τις διαφορετικές φάσεις, ειδικά για :
- τη δημιουργία του πρωτογενούς υλικού (Print authoring)
  - την μετατροπή του κειμένου σε μορφή XML
  - την αδειοδότηση προσπέλασης του περιεχομένου από διάφορες συσκευές όπως desktops, tablets, smartphones. ... (digital authoring)
  - τη δημιουργία μεταδεδομένων, που είναι βασική για την διανομή και ανακάλυψη του έργου
  - την συνέργια με άλλους, καθ' όλα τα στάδια δημοσίευσης.

- 3** τα χρονικά πλαίσια τόσο κατά την έντυπη όσο και κατά την ηλεκτρονική δημοσίευση είναι μακροσκελή λόγω των διεργασιών που απαιτούνται, όπως :
- η δημιουργία των αρχείων PDF
  - η έλλειψη των στιγμιαίων προεπισκοπίσεων
  - της απουσίας μιας ισχυρής συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων προσώπων
  - η έλλειψη προτύπων τα οποία μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν

- 4** οι περισσότερες δημοσιεύσεις γίνονται κατά το μοντέλο print--first αντί του πιο σύγχρονου μοντέλου digital--first workflow. Για παράδειγμα :
- τα αρχεία XML δημιουργούνται όταν πλέον έχει δημιουργηθεί το τελικό αρχείο PDF
  - τα αρχεία XML συχνά περιλαμβάνουν περιεχόμενο το οποίο δημιουργήθηκε για την έντυπη διαδικασία, αν και χρησιμοποιούνται για να αντιμετωπίσουν ψηφιακές ανάγκες.
  - τα αρχεία XML συχνά ενσωματώνουν μεταδεδομένα ψηφιακού περιεχομένου και άλλων μέσων κατά τη φάση δημιουργίας περιεχομένου ή κατά τις αναθεωρήσεις. Ωστόσο, αυτό θα έπρεπε να συμβαίνει σε επόμενα στάδια της διαδικασίας.

Πηγή:

<https://blog.gutenberg-technology.com/en/traditional-publishing-workflow>

Περιεχόμενα

- 1** Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

Οι μορφώτυποι PDF - eBooks

Τόσο ο μορφώτυπος PDF όσο και οι μορφώτυποι των eBooks χρησιμοποιούνται στην ηλεκτρονική δημοσίευση.

PDF: μορφώτυπος κατάλληλος για την τελική περιγραφή ενός βιβλίου, όταν αυτό πρόκειται να εκτυπωθεί σε χαρτί (γνωστών διαστάσεων).

eBook format (.epub, .mobi, ...): μορφώτυπος βιβλίου που προορίζεται για ανάνγωση μέσω ηλεκτρονικής συσκευής (π.χ. eBook reader: Kindle, Nook, KOBO, ...) με μέγεθος οθόνης που δεν είναι γνωστό.

Ο μορφώτυπος PDF

Δημιουργήθηκε το 1993 και έκτοτε αποτελεί το de facto πρότυπο δημιουργίας εγγράφων που προορίζονται για εκτύπωση.

Ένα ηλεκτρονικό έγγραφο αποθηκευμένο κατά τον μορφώτυπο PDF εξασφαλίζει ότι η ηλεκτρονική και η εκτυπωμένη όψη ενός εγγράφου είναι ακριβώς οι ίδιες. Επιπλέον, το ηλεκτρονικό έγγραφο εμφανίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο σε όλες τις ηλεκτρονικές συσκευές, ανεξαρτήτως του λογισμικού που χρησιμοποιείται σ' αυτές. Θα περιέχει τις ίδιες λέξεις, στις ίδιες γραμμές, με την ίδια γραμματοσειρά, κλπ.

Αυτή η σταθερότητα προσδίδει ασφάλεια και εμπιστοσύνη, καθιστώντας το έναν ιδανικό μορφώτυπο για προσωπική, εμπορική ακόμη και κυβερνητική χρήση.

Σχετικά με τα eBooks

Τι είναι ένα ηλεκτρονικό βιβλίο;

Ένα eBook είναι μια δημοσίευση διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία απαρτίζεται από κείμενο, εικόνες, πίνακες, κ.α. Για την ανάγνωσή της χρησιμοποιείται μια συσκευή με σχετικά μεγάλη οθόνη. (Wikipedia)

Μερικές φορές, ένα eBook αναφέρεται ως η ηλεκτρονική έκδοση ενός έντυπου βιβλίου. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις, ένα βιβλίο μπορεί να δημοσιεύεται και να διατίθεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

Απαιτούμενη τεχνολογία για τη χρήση των eBooks

Προκειμένου να χρησιμοποιήσει κανείς ένα eBook χρειάζεται τα εξής τεχνολογικά στοιχεία:

- Πρόσβαση στο διαδίκτυο
- Μια συσκευή ανάγνωσης (π.χ. επιτραπέζιο Η/Υ, tablet, laptop, PDA. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιήσει μια συσκευή e-Reader.
- Λογισμικό προσπέλασης του περιεχομένου ενός eBook.

Πλεονεκτήματα από τη χρήση των eBooks

Η χρήση των ηλεκτρονικών βιβλίων εξασφαλίζει στον χρήστη και τον διαχειριστή τους ορισμένα πλεονεκτήματα:

- Δεν απαιτείται διακίνηση φυσικού υλικού η οποία επιφέρει κόστος και καθυστερήσεις. Η διάθεση γίνεται μέσω του διαδικτύου, ταχύτατα.
- Δεν καταλαμβάνουν φυσικό χώρο
- Μπορούν να είναι πάντοτε διαθέσιμα για online/off-line χρήση, οπουδήποτε (στο λεωφορείο, σε ταξίδι, στην παραλία, ...)
- Ακόμη κι αν καταστραφεί το ηλεκτρονικό αρχείο, μπορεί να δημιουργηθεί ένα αντίγραφο του (*)

* υπό προϋποθέσεις.

Υπάρχουν όμως και περιορισμοί...

Η χρήση ενός eBook συνοδεύεται και από ορισμένους περιορισμούς.

- Η ανάγνωση από μια οθόνη δεν είναι πάντα εύκολη. Τεχνολογίες όπως e-INK και RetinaDisplay διευκολύνουν αλλά ...
- Τα περισσότερα eBooks χρησιμοποιούνται σε φορητές συσκευές με μέγεθος οθόνης περίπου 6-10inches (letter size)
- Η δημιουργία χειρόγραφων σημειώσεων επί του βιβλίου μπορεί να πραγματοποιείται αλλά δεν είναι εύκολη.

Υπάρχουν όμως και περιορισμοί...

- Περιορισμός αναπαραγωγής και εκτύπωσης
- Συχνά το κόστος απόκτησης ενός eBook είναι παραπλήσιο του κόστους έντυπης έκδοσης (για λόγους πολιτικής πωλήσεων)
- Η έλλειψη κοινών προτύπων και μορφώτυπων διάθεσης μπορεί να καταστήσει ένα eBook ακατάλληλο για χρήση σε μια άλλη συσκευή
- Καθώς ένα eBook είναι ένα ηλεκτρονικό αρχείο, επιφορτίζεται κανείς με όλα τα προβλήματα που επισύρει η διατήρησή του για μακροχρόνια χρήση.

Περιεχόμενα

- 1 Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

eBook Readers

Για την ανάγνωση των βιβλίων συχνά χρησιμοποιούνται συσκευές με τεχνολογία e-INK.

Αυτή η τεχνολογία εξασφαλίζει:

- άνετη ανάγνωση σε ποικίλες συνθήκες φωτισμού (κατάλληλη για ανάγνωση anytime/anywhere)
- μεγάλη αυτονομία μπαταρίας (2-3 εβδομάδες)

Παράγοντες που συνέβαλαν στη δημιουργία και διάχυση των eBooks

- Η μεγάλη διάθεση ηλεκτρονικού περιεχομένου πληροφόρησης
- Η διάχυση του διαδικτύου
- Η εξέλιξη στην τεχνολογία μπαταριών η οποία ενίσχυσε και προώθησε την ανάπτυξη φορητών υπολογιστικών συσκευών
- Η ανάγκη για πρόσβαση σε πληροφορία anytime/anywhere

Χαρακτηριστικά της ανάγνωσης κειμένου

- Το κείμενο δεν έχει σταθερή διάρθρωση (layout), γι' αυτό και δεν έχει σταθερό πλήθος σελίδων. Έτσι, δεν γίνονται αναφορές με παραπομπή σε αριθμό σελίδας.
- Μπορεί να αλλάξει το μέγεθος της γραμματοσειράς, της απόστασης μεταξύ γραμμών, κ.α. ώστε να γίνει ευανάγνωστο.
- Μπορεί να γίνει αναζήτηση λέξης στο πλήρες περιεχόμενο του κειμένου
- Το κείμενο δεν επιδέχεται διόρθωση ή τροποποίηση. Ωστόσο, παρέχεται η δυνατότητα δημιουργίας σημειώσεων.
- Μπορούμε να επιλέξουμε μια λέξη και να αναζητήσουμε την ερμηνεία ή μετάφρασή της σ' ένα λεξικό.

Δημοφιλείς μορφότυποι για eBooks

Τα eBooks διατίθενται σε μια πληθώρα διαφορετικών μορφότυπων, η οποία καθορίζεται από τον εκδότη. Οι δημοφιλέστεροι μορφότυποι είναι οι εξής:

- 1** .mobi: ήταν ο πρώτος μορφότυπος ο οποίος χρησιμοποιήθηκε από την Amazon για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων. Υπάρχουν πάρα πολλές διαθέσιμες δημοσιεύσεις. Χρησιμοποιείται από συσκευές πάρα πολλών κατασκευαστών, πλην της Nook και Sony. Η Amazon πλέον χρησιμοποιεί τον μορφότυπο .azw ο οποίος παρέχει προηγμένες λειτουργίες.
- 2** .azw: δημιουργήθηκε και χρησιμοποιείται αποκλειστικά από την Amazon (Kindle e-readers). Υποστηρίζει λειτουργίες διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων (DRM) καθώς και αλληλεπίδραση με πολυμεσικό περιεχόμενο. Δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άλλες συσκευές.

Δημοφιλείς μορφότευποι για eBooks

- 3 .erub: η τρέχουσα έκδοση (erub3) υποστηρίζεται και χρησιμοποιείται από πολλούς κατασκευαστές. Επιτρέπει την ενσωμάτωση αποσπασμάτων ήχων και video στις σελίδες ενός eBook. Δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας διαδραστικού περιεχομένου (χρήσιμο για παιδιά). Υποστηρίζει την εμφάνιση πολύγλωσσων κειμένων (π.χ. αραβικών, κινεζικών, κ.α.)

Ο μορφότυπος ePub (eBooks)

Βασίζεται στην XML και αποτελεί έναν ευέλικτο τρόπο περιγραφής μορφοποίησης και απεικόνισης ενός βιβλίου στην οθόνη μιας ηλεκτρονικής συσκευής, ανεξαρτήτως από το μέγεθος της οθόνης.

Εκτός από τα βιβλία, ο μορφότυπος ePub χρησιμοποιείται και για άλλους τύπους εγγράφων (π.χ. εγχειρίδια, εκθέσεις, κ.α.)

Ομοιότητες μεταξύ PDF - ePub

Αν και προοριζόμενοι για διαφορετικό σκοπό, οι δύο μορφότυποι έχουν ορισμένες ομοιότητες :

- 1** Προορίζονται για προσπέλαση από διάφορες πλατφόρμες : είτε χρησιμοποιείτε Η/Υ με Windows, MAC, Linux, Unix, ή άλλο θα βρείτε ελεύθερα ένα τουλάχιστον πρόγραμμα για να ανοίξετε το ηλεκτρονικό αρχείο.
- 2** Διαθέτουν χαρακτηριστικά ασφάλειας και προστασίας του περιεχομένου τους για να αποτρέπουν μη εξουσιοδοτημένη χρήση. Τα αρχεία PDF διαθέτουν κωδικούς και άλλα επίπεδα διασφάλισης για να αποτρέψουν την μη εξουσιοδοτημένη ανάγνωση. Τα αρχεία ePub διαθέτουν δυνατότητες Digital Rights Management για να αποτρέψουν την μη νόμιμη αναπαραγωγή.

Διαφορές μεταξύ PDF - eBooks

Η κύρια διαφορά έγκειται στην εμπειρία ανάγνωσης, με τα ηλεκτρονικά βιβλία να υπερτερούν.

Τα αρχεία PDF είναι κατά μια έννοια εκτυπωμένα ηλεκτρονικά βιβλία. Η μορφοποίησή τους είναι στατική (όπως στο χαρτί) και προορίζονται για ανάγνωση στην οθόνη (και εκτύπωση).

Ένα PDF το οποίο προορίζεται για εκτύπωση σε μέγεθος A4 είναι δύσκολο έως αδύνατο να αναγνωσθεί σ' ένα smartphone.

Ο μορφότυπος ePub δημιουργήθηκε πιο πρόσφατα, καθώς εμφανίστηκαν φορητές συσκευές, με μικρότερο μέγεθος οθόνης, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάγνωση κειμένων (on-the-go, anytime, anywhere).

Η μεγάλη ποικιλομορφία των ηλεκτρονικών συσκευών και τα διαφορετικά μεγέθη οθόνης και άλλων διαθέσιμων πόρων επέβαλε η μορφοποίηση να δημιουργείται κατά τη στιγμή της ανάγνωσης (ad-hoc) και να μην είναι προκαθορισμένη.

Reflowable: ένα έγγραφο σε μορφή ePub διαμορφώνεται τη στιγμή της ανάγνωσης έτσι ώστε να προσαρμόζεται στο μέγεθος της διαθέσιμης οθόνης.

Editing: υπάρχει πληθώρα προγραμμάτων τα οποία επιτρέπουν την επεξεργασία αρχείων μορφότυπου PDF (π.χ. υπογράμμιση, εισαγωγή σχολίων, κ.α.). Αυτές οι λειτουργίες είναι χρήσιμες όταν συνεργαζόμαστε με άλλα άτομα. Τα αρχεία ePub προορίζονται κυρίως για ανάγνωση.

Πολυμεσικό περιεχόμενο: ο μορφότυπος ePub υπερτερεί του PDF στην ενσωμάτωση πολυμεσικού περιεχομένου. Η αλληλεπίδραση με το έγγραφο, η ενσωμάτωση video και υπερσυνδέσμων καθώς και άλλα χαρακτηριστικά δημιουργούν μια πολύ καλύτερη εμπειρία κατά την ανάγνωση.

eSign: τα αρχεία μορφότυπου PDF παρέχουν την δυνατότητα ενσωμάτωσης ηλεκτρονικής υπογραφής για να υποστηρίξουν την πνευματική ιδιοκτησία. Δίνεται επίσης δυνατότητα κρυπτογράφησης του περιεχομένου έτσι ώστε μόνον εξουσιοδοτημένα άτομα να μπορούν να το αναγνώσουν. Ο μορφότυπος ePub και οι παρεμφερείς δεν διαθέτουν αντίστοιχες δυνατότητες.

Δημοτικότητα: προς το παρόν, υπάρχουν πολύ περισσότερα αρχεία αποθηκευμένα σε μορφότυπο PDF απ' ότι σε μορφότυπους ηλεκτρονικών βιβλίων.

Προσπελασιμότητα: ο τρόπος με τον οποίο δημιουργούνται τα αρχεία σε μορφότυπο PDF είναι αρκετά σύνθετος και περίπλοκος, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολη η δημιουργία προγραμμάτων που αξιοποιούν αυτόν τον μορφότυπο. Π.χ. η μετατροπή ενός αρχείου από PDF σε HTML για διάθεση μέσω του διαδικτύου είναι αρκετά δύσκολη. Απ' την άλλη, ο μορφότυπος ePub βασίζεται στην XML και XHTML (native web languages).

Εικόνες

Οι εικόνες σ' ένα eBook δεν είναι προκαθορισμένου μεγέθους παρά προσαρμόζονται (scaled) στον εκάστοτε διαθέσιμο χώρο.

Η αλλαγή μεγέθους της εικόνας μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα απεικόνισης. Η χρήση εικόνων υψηλής ανάλυσης (> 300dpi) δεν ενδείκνυται, καθώς αυξάνει το μέγεθος αρχείου του ηλεκτρονικού βιβλίου.

Για να διατηρηθεί χαμηλό το μέγεθος, συχνά χρησιμοποιούνται μονόχρωμες εικόνες αντί έγχρωμων (επιτυγχάνεται περίπου 30% μικρότερο μέγεθος).

Σελιδοποίηση: οι μορφότυποι των eBooks δεν έχουν αρίθμηση σελίδων, καθώς το πλήθος τους δεν είναι προκαθορισμένο παρά εξαρτάται από το μέγεθος της οθόνης που χρησιμοποιείται. Έτσι, δεν είναι δυνατή η χρήση αναφορών του τύπου *"όπως απεικονίζεται στην σελίδα ..."*

Συνοψίζοντας

Ο μορφότυπος των eBooks είναι καταλληλότερος για κείμενα τα οποία προορίζονται για ανάγνωση σε μια οθόνη.

Ο μορφότυπος PDF ενδείκνυται όταν το κείμενο προορίζεται για εκτύπωση σε χαρτί.

Λογισμικά για την ανάγνωση των eBooks

- Για επιτραπέζιο Η/Υ ή laptop: MS Edge Browser (epub), **Calibre**
- Λογισμικά από τους κατασκευαστές: Kindle App (Amazon), Kobo App (Kobo readers)
- Adobe Digital Editions
- Google Play Books για συσκευές με λειτουργικό σύστημα Android

The screenshot displays the Calibre 2.51 eBook viewer interface. The main window shows the text of Chapter 1 from 'The Mysterious Island' by Jules Verne. The text is as follows:

Chapter 1

"Are we rising again?" "No. On the contrary." "Are we descending?" "Worse than that, captain! we are falling!" "For Heaven's sake heave out the ballast!" "There! the last sack is empty!" "Does the balloon rise?" "No!" "I hear a noise like the dashing of waves. The sea is below the car! It cannot be more than 500 feet from us!" "Overboard with every weight! ... everything!"

Such were the loud and startling words which resounded through the air, above the vast watery desert of the Pacific, about four o'clock in the evening of the 23rd of March, 1865.

Few can possibly have forgotten the terrible storm from the northeast, in the middle of the equinox of that year. The tempest raged without intermission from the 18th to the 26th of March. Its ravages were terrible in America, Europe, and Asia, covering a distance of eighteen hundred miles, and extending obliquely to the equator from the thirty-fifth north parallel to the fortieth south parallel. Towns were overthrown, forests uprooted, coasts devastated by the mountains of water which were precipitated on them, vessels cast on the shore, which the published accounts numbered by hundreds, whole districts leveled by waterspouts which destroyed everything they passed over, several thousand people crushed on land or drowned at sea; such were the traces of its fury, left by this devastating tempest. It surpassed in disasters those which so

The interface includes a sidebar on the left with a 'Virtual Library' section containing search and filter options (Authors [1], Languages [1], Series [0], Formats [1], Publisher [0], Rating [0], News [0], Tags [4], Identifiers [0]). The top toolbar contains icons for adding books, editing metadata, converting books, and other functions. The bottom status bar indicates 'calibre 2.51 created by Kovid Goyal [1 books, 1 selected]'.

Authors: [Jules Verne](#)

Formats: [MOBI](#)

Tags: [Adventure stories](#), [Castaways -- Fiction](#), [Islands of the Pacific -- Fiction](#), [Science fiction](#)

Path: [Click to open](#)

Πηγές διάθεσης eBooks

Η διάθεση των eBooks μπορεί να είναι είτε ελεύθερη (νόμιμα) είτε περιορισμένη (λόγω διατήρησης πνευματικών δικαιωμάτων από τον εκδότη).

Φορείς διάθεσης eBooks ελεύθερης πρόσβασης :

- Google Play
- Project Gutenberg
- BookBoon
- Open Library
- Internet Archive
- ManyBooks.net
- Free eBooks
- LibriVox
- PDF Books World
- FeedBooks
- International Digital Children's Library

Πηγές διάθεσης eBooks

eBooks διαθέσιμα έναντι τιμήματος διατίθενται πλέον από όλους τους μεγάλους εκδοτικούς οίκους καθώς και τα κανάλια διάθεσης αυτού του υλικού.

Για παράδειγμα:

- Amazon
- iTunes
- OverDrive (Rakuten)
- CNPeReading
- Barnes & Noble, McMillan, Wiley, ...

Λογισμικά για την δημιουργία PDFs και eBooks

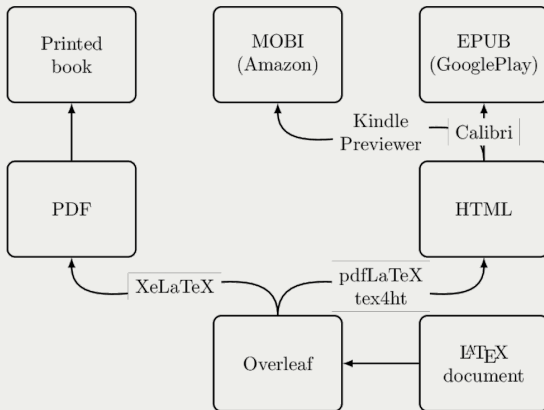
Οι περισσότεροι κειμενογράφοι υποστηρίζουν την αποθήκευση ενός κειμένου σε μορφότυπο PDF.

Η δημιουργία ενός eBook γίνεται με λογισμικά όπως το Jutoh, Calibre, iBooks.

Ο κειμενογράφος $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία και των δύο μορφότυπων. Ωστόσο:

- **για PDF:** χρησιμοποιείται ο compiler XeLaTeX ή pdfLaTeX.
- **για eBooks:** χρησιμοποιείται ο compiler pdfLaTeX ο οποίος δημιουργεί μια HTML έκδοση του αρχείου, η οποία ακολούθως μετατρέπεται με άλλα εργαλεία σε eBook.

Δημιουργία ενός eBook με το $\text{L}^{\text{A}}\text{T}_{\text{E}}\text{X}$

Περιεχόμενα

- 1 Δημοσιεύοντας ένα βιβλίο
  - Άτομα και ρόλοι
  - Η ροή εργασιών
  - Αδυναμίες του μοντέλου έντυπης ροής για εφαρμογή στην ΗΔ
  - Οι μορφώτυποι PDF - eBooks
  - eBook readers
  - Πώς επηρεάζουν τα eBooks τις Βιβλιοθήκες;

eBooks και Βιβλιοθήκες

- Δεν χάνονται και δεν καταστρέφονται τα ηλεκτρονικά βιβλία
- Νέες εκδόσεις μπορούν να είναι άμεσα διαθέσιμες (π.χ. e-Journals)
- Μπορούν να διατίθενται πολλαπλά αντίτυπα στους χρήστες της Βιβλιοθήκης (π.χ. Safari Online)
- Οι καθυστερήσεις επιστροφών δεν είναι πλέον πρόβλημα
- Τα eBooks δεν απαιτούν μεγάλη έκταση φυσικού χώρου
- Πλέον, πολλοί χρήστες προσδοκούν και αναμένουν την διάθεση online υλικού πληροφόρησης, καλής ποιότητας
- Συνιστούν πολύτιμο πόρο για την υποστήριξη της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης

eBooks και Βιβλιοθήκες

Προκειμένου να χρησιμοποιούνται eBooks στις βιβλιοθήκες, προαπαιτούνται ορισμένες οργανωτικές ενέργειες για τη δημιουργία κατάλληλης υποδομής

- Χρειάζονται νέες συμφωνίες με τους εκδοτικούς οίκους και άλλους φορείς διάθεσης
- Τα eBooks πρέπει να καταλογογραφηθούν ώστε να ενταχθούν στον κατάλογο της βιβλιοθήκης
- Η ποικιλομορφία διάθεσης μάλλον θέτει απαιτήσεις για προμήθεια και υποστήριξη διαφορετικών τύπων υλικού και λογισμικού
- Χρειάζεται όλη η υποδομή (σε υλικό και ανθρώπινο δυναμικό) που απαιτείται για να υποστηρίξει το ψηφιακό υλικό και την χρήση του
- Πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να διατηρείται το υλικό ψηφιακής μορφής προσπελάσιμο για όσο χρόνο απαιτείται (συνήθως μερικά έτη).

Πηγές / Παραπομπές

Joel Spolsky, (2019) *"Better Books With LaTeX the Agile Way: Streamline Your Writing Process and Connect with Readers from Day One. Self-Publish Your Book on Amazon, Google, and Leanpub"*, Clemens Lode Verlag e.K. .